

Literatura

Neuveдено.

Summary

Cholina (Olomouc District), "Farská". Early Iron Age. Settlement. Rescue excavation. During a rescue archaeological excavation in Cholina, a Hallstatt settlement (10 settlement features) were excavated.

Vendula Vránová

Chomýž (okr. Kroměříž)

„Podhradí“.

Pozdní doba halštatská. Aktivita. Nomádké kultury. Detektorový nález.

Lokalizace: ZM ČR 1 : 10 000 list 25-31-05, širší okolí bodů vymezených koordináty 466/307 a 426/297 mm od Z/J s. č.

Mezi souborem předmětů předaných ke zpracování a následnému odevzdání příslušným sbírkotvorným organizacím (podrobněji viz k. ú. *Čechy pod Kosířem* v tomto oddíle) byly dále dva hroty šípů východního typu z k. ú. Chomýž, poloha Podhradí (nálezce Jaroslav Doležel z obce Brusné). Oba předměty lze přiřadit ke starší skupině hrotů s vnější tulejkou. Dle typologie A Hellmuth (2006) se jedná o dvoubřítý (typ I.A.3.b) a trojboký (typ III.3.a) hrot (obr. 4: 1, 2). Přestože katastrálně se jedná o sousední území, můžeme s nejvyšší pravděpodobností předpokládat vazbu těchto hrotů na výšinnou polohu Křídlo (k. ú. Brusné, okr. Kroměříž), odkud již tři exempláře hrotů s vnější tulejkou pocházejí (Bartík et al. 2017, Fig. 2: 6–8). Nové hroty chronologicky i typologicky odpovídají hrotům, které známe z ostatních soudobých výšinných lokalit ve východní části střední Evropy (Novák v tisku, tab. II) a které řadíme do tzv. I. (staršího) horizontu výskytu nálezů východního typu ve střední Evropě, fáze HaC2–HaD1 (Klápa 2016, 96; podrobněji viz k. ú. *Čechy pod Kosířem* v tomto oddíle).

Literatura

Bartík, J., Čermáková, E., Čiřáková, V., Čiřmář, I., Čiřmář, M. (†), Daňhel, M., Fojtík, P., Frolík, J., Golec, M., Kalábek, M., Klápa, O., Knotek, P., Komoróczy, B., Langová, J., Merta, T., Musil, J., Novák, M., Popelka, M., Rožnovský, D., Řičan, D., Sedláček, R., Schenk, Z., Šín, P., Šmerda, J., Tomešová, B., Válek, D., Vích, D., Vránová, V., Waldhauser, J., Zeman, T. 2017: The Vekerzug and other Eastern cultures in the Czech Republic. *Studia Archaeologica Brunensia* 22(1), 27–68.

Hellmuth, A. 2006: *Pfeilspitzen. Untersuchungen zu den sogenannten skythischen Pfeilspitzen aus der befestigten Höhensiedlung von Smolenice-Molpír*. Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie 128. Bonn: Habelt, 15–169.

Klápa, O. 2016: „Skýtské“ nálezy na Moravě. Rkp. bakalářské práce. Slezská univerzita. Filozoficko-přírodovědecká fakulta. Ústav archeologie. Uloženo: Univerzitní knihovna Slezské univerzity.

Novák, M. v tisku: K chronologii moravských výšinných lokalit starší doby železné. In: V. Mitáš, O. Ožd'áni (eds.): *Doba populnicových polí a doba halštatská. Zborník príspevkov z XV. medzinárodnej konferencie Doba populnicových polí a doba halštatská, Smolenice 15. – 19. október 2018*. Archaeologica Slovaca Monographiae Communicationes, Tomus XXV. Nitra: Archeologický ústav SAV, 147–162.

Summary

Chomýž (Kroměříž District), "Podhradí". A detector find of two bronze arrowheads dated to HaC2–HaD1 horizon of the Early Iron Age refers to other finds already known from hillfort Křídlo nearby.

Adam Fojtík, Marek Novák, Miroslav Popelka

Jiřkovic (okr. Brno-venkov)

„Čtvrť před dráhou“, parc. č. 581/149.

Doba laténská. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Lokalizace: WGS-84: 49.1637108N, 16.7596483E.

Na přelomu měsíců září a října roku 2019 proběhla jihovýchodně obce Jiřkovic úseková plošná skrývka jižně silnice Blažovské, která souvisela se stavbou II. etapy oblastního vodovodu svazku obcí Šlapanicko. Po skrytí ornice se na ploše vyrýsovaly tmavší a popelovité zásypy sedmi zahloubených objektů převážně obdélného tvaru a dvou menších sloupových jam. Šest z nich souviselo s pohřebními aktivitami lidu s laténskou kulturou stupňů LT B-C. Jednalo se patrně o součást keltského pohřebiště, které bylo v 50. letech 20. století podchyceno nálezem dvou hrobů v areálu nedalekého JZD v trati „Parvízy“ (Čiřmář 1989, 150), nelze proto vyloučit, že se jedná o součást rozsáhlejší nekropole, k níž mohla náležet síť nížinných sídlišť využívajících příhodné polohy podél blízkých vodotečí (Roketnice, Jiřkovický potok, Romza).

V rámci šesti hrobů se podařilo rozpoznat 8 pohřbů, z toho 6 žárových jámových a 2 kostrové uložené v dřevěných rakvích. Podle atributů a posudku antropologa se podařilo rozpoznat pohřby dvou žen a dvou mužů-bojovníků (obr. 7). Kroje ženy reprezentovaly komponenty řetězových opasek, kruhový bronzový a železný šperk a spony. Muže pak standardní výbava výzbroje (meče, kopí), ochranné zbroje (kování štítů) a pancéřové opasky se sponami. Prozkoumané hroby tvořily na ploše dvě oddělené pohřební skupiny po třech hrobech, vzhledem k rozsahu skrývky lze však předpokládat, že mohly být početnější.

Literatura

Čiřmář, M. 1989: Doba laténská a římská, doba stěhování národů.

In: L. Belcredi a kol.: *Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov*. Brno: Okresní muzeum Brno-venkov, 141–168.

Obr. 7. Jiřkovic (okr. Brno-venkov). Kostrový hrob H804. Foto P. Kos.

Abb. 7. Jiřkovic (Bez. Brno-venkov). Skelettgrab H804. Foto P. Kos.

Zusammenfassung

Jiříkovice (Bez. Brno-venkov), „Čtvrť před drahou“, Parz. Nr. 581/149. Latènezeit, Gräberfeld. LT B2-C1. Rettungsgrabung.

Petr Kos, Jiří Kala, Michal Přichystal, Dagmar Vachůtová, David Parma

Kostelec na Hané (okr. Prostějov)

Za domem zahradníka Müllera, parc. č. 5205, 5232.

Doba laténská. Sídliště. Záchraný výzkum.

Ve dnech 10. května až 18. listopadu 2019 byl průběžně prováděn archeologický dohled při realizaci hloubkové kanalizace v Lutotíně, který je místní částí obce Bílovice-Lutotín okr. Prostějov. Zachycené archeologické objekty a archeologické situace vůbec, a stejně tak jejich výzkum a dokumentace, byly ovlivněny charakterem vlastní stavby, spočívající v hloubení rýh a jen v místě šachet omezených plošných odkryvů. Vedle kanalizační sítě v intravilánu dnešního Lutotína byla budována také trasa hlavní kanalizační stoky, směřující od Lutotína podél železniční tratě ke Kostelci na Hané. První archeologický objekt se zde objevil v prostoru šachty 12 (ZM ČR 1 : 10 000, list 24-24-01, 332:135). Jednalo se o orbu porušenou mazanícovou kru s plochými kameny, pravděpodobně zbytek pyrotechnologického zařízení, a dvěma málo výraznými zlomky keramiky datovanými do doby laténské či římské. S největší pravděpodobností souvisí s osídlením následující polohy, kde jsou obě tyto kultury zastoupeny. Další archeologické situace v podobě nevýrazných koncentrací keramiky a mazanice na úrovni podorniční vrstvy se nacházely mezi šachtami č. 7 až 4. Byly součástí rozsáhlejšího laténského sídliště, evidovaného již na počátku 30. let minulého století A. Gottwaldem (např. Gottwald 1931, 38). Ve vzdálenosti 6 m od šachty č. 6 směrem východním (ZM ČR 1 : 10 000, list 24-24-01, 375:120) byl zachycen objekt ze stupně LT A a přímo z výkopu šachty č. 5 se podařilo získat ucelenější kolekci keramiky z pozdní doby římské. Stopy osídlení z pozdní doby římské se vytrácelo několik málo metrů východně od šachty č. 4 (ZM ČR 1 : 10 000, list 24-24-01, 372:119).

Literatura

Gottwald, A. 1931: *Můj archeologický výzkum*. Prostějov: Městské museum.

Zusammenfassung

Kostelec na Hané (Bez. Prostějov), Za domem zahradníka Müllera, Parz. Nr. 5205, 5232. Latènezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

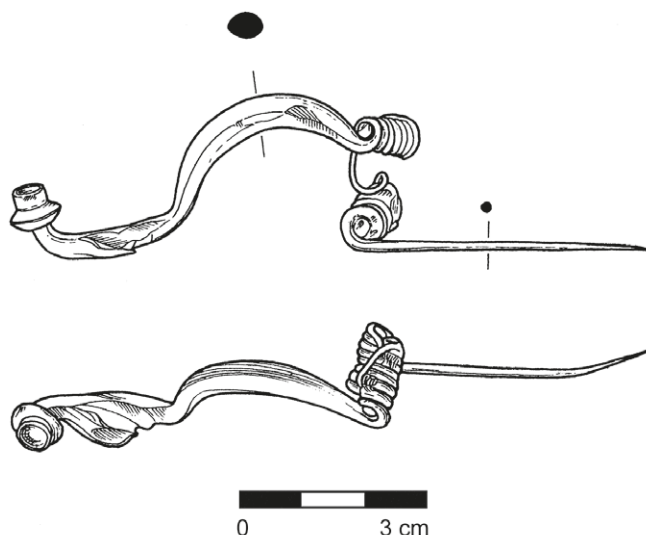
Pavel Fojtík, Miroslav Šmíd

Kralice na Hané (okr. Prostějov)

„Kralický háj“, parc. č. 342/2.

Doba halštatská, platěnická kultura. Sídliště. Záchraný výzkum.

Ve dnech 4. dubna až 7. června 2019 probíhal v prostoru průmyslové zóny města Prostějova záchraný archeologický výzkum vyvolaný výstavou výrobního areálu společnosti MB TOOL Třebčín (ZM ČR 1 : 10 000, list 24-24-13, 121:365, 146:361, 147:365, 122:369). V jeho rámci bylo prozkoumáno a zdokumentováno 827 terénních archeologických situací reflektujících nebývale intenzivní pravěké a středověké osídlení na

Obr. 8. Kralice na Hané, okr. Prostějov. Bronzová spona z pozdní doby halštatské. Kresba R. Přehnalová.

Abb. 8. Kralice na Hané, Bez. Prostějov. Bronzefibel (Hallstattzeit – Ha D3). Zeichnung R. Přehnalová.

území tzv. Kralického háje (k výsledkům dřívějších odkryvů bezprostředně sousedících parcel cf. Čižmář, Geislerová eds. 2006, 208–210; Geislerová, Parma eds. 2013, 246–247; Geislerová, Parma a kol. 2018, 244–245).

Zajímavou komponentou osídlení místa jsou aktivity nositelů platěnické kultury starší doby železné, které doprovází nejen potvrzení a prostorové zpřesnění zdejšího halštatského dvorce (zachyceného výzkumem již v roce 2007, viz Fojtík 2008, 331; Kos, Přichystal 2013, 78), ale i cenný nález bronzové spony s čížkovitou patkou – obr. 8 (cf. Čižmář 2004) – tato patří mezi cca 10 exemplářů z území Moravy a významně zpřesňuje chronologický rozsah osídlení provázeného mj. předměty z prostředí společenských elit. Za zcela výjimečný lze považovat výskyt keramiky vekerzugské kultury v jednom z prozkoumaných sídlištních objektů (obj. 511/2019) – v moravském prostředí jde o jedinečné svědectví z časů vojenského vpádu středoasijských kočovníků, jejichž „parazitování“ na domácím obyvatelstvu zřejmě vedlo až ke zhroutilí tradičních halštatských kultur (viz Bartík et al. 2017; Golec et al. 2016).

Zachyceny byly také doklady kultury s keramikou lineární, jordanovské kultury, doby laténské a v neposlední řadě též vrcholného středověku a novověku (výběrově viz příslušné oddíly tohoto ročníku Přehledu výzkumů).

Literatura

- Bartík, J., Čermáková, E., Čiřáková, V., Čižmář, I., Čižmář, M. (†), Daňhel, M., Fojtík, P., Frolík, J., Golec, M., Kalábek, M., Klápa, O., Knotek, P., Komoróczy, B., Langová, J., Merta, T., Musil, J., Novák, M., Popelka, M., Rožnovský, D., Řičan, D., Sedláček, R., Schenk, Z., Šín, P., Šmerda, J., Tomešová, B., Válek, D., Vích, D., Vránová, V., Waldhauser, J., Zeman, T. 2017: The Vekezug and other Eastern cultures in the Czech Republic. *Studia Archaeologica Brunensia* 22(1), 27–68.
- Čižmář, M. 2004: K jednomu typu pozdně halštatské spony na Moravě. *Pravěk* Nová řada 14/2004, 365–372.
- Čižmář, M., Geislerová, K. (eds.) 2006: *Výzkumy – Ausgrabungen 1999–2004*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.
- Fojtík, P. 2008: Kralice na Hané (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 49, 275, 297–298, 310, 331, 408–409.